

۱۷۸۴

درجہ فوق دیپلومہ

لکھنؤ

۱۹/۱۱/۵۷

دانشگاه ملی ایران

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

پایان نامه

برای دریافت درجه لیسانس

موضوع

بررسی و تطبیق دورونمای "بهارگاه" و "سیریز"

براهمنانسی

استاد ارجمند جناب آقای دکتر جزینسی

گزارنده

عنا ابراهیمی سیریز

سال تحصیلی ۱۳۵۳-۵۴

۱۷۸۴

تقدیم ہے :

استاد ارجمند جناب آقای دکتر جزئی که شماره با راهنمایی های ذہنیت

خود مکرر بانجام رسیدن این کار باری نمودند .

۱۷۸۴

فہرست مطالب

<u>صفحہ</u>	<u>موضوع</u>
۱	۱ - مقدمہ
۴	۲ - روش پررسی
	۳ - فصل اول
•	مطلب مربوطہ رسالہ "بیجاگاہ"
•	بخش یکم
•	۱ - جوہر امام دہشتناک نہ
۶	۲ - مناجات
۷	۳ - پشتر کبھی
۸	۴ - حیرانات
۹	بخش دوم
۹	ساتھ تان جمعیت درودہ بیجاگاہ
۹	۱ - تعداد معیت
۱۰	۲ - تعداد خانوار
۱۱	۳ - حجم خانوار
۱۲	۴ - ترم از دیان

۱۳ بخش سوم :

۱۴ خصوصیات تولید در ده بیجارگاه

۱۵ ۱ - کشاورزی و انواع آن

۱۶ ۲ - تقویم کشاورزی (کاشت و برداشت)

۱۷ ۳ - منابع آب و طرق آبیاری و تقسیم آب

۱۸ ۴ - مشکلات کشاورزی ده

۱۹ بخش چهارم :

۲۰ داد و ستد در ده بیجارگاه

۲۱ ۱ - انواع محصولات دامی

۲۲ ۲ - فرودن دام و نراریه های دامی

۲۳ ۳ - مشکلات دامداری

۲۴ بخش پنجم :

۲۵ نهاد های اجتماعی در ده بیجارگاه

۲۶ ۱ - خانوار

۲۷ ۲ - مذنب

۲۹	۲ - آموزش و پرورش
۳۰	۴ - باغی و باغی
۳۲	بخش نهم
۳۲	اداب و رسوم در ده بیجارگاه
۳۲	۱ - ازدواج و مراسم آن
۳۲	۲ - جشنها و اعیاد
۳۸	۳ - سوگاری و مراسم آن
۳۹	۴ - زبان و لهجه
۴۷	بخش دهم
۴۷	سازمانهای اداری
۴۷	۱ - شرکت تعاونی روستایی
۴۸	۲ - انجمن ده
۴۹	فصل دوم
۴۹	مطالب مربوط به روستای "سهریز"

۴۹	بخش نهم
۴۹	۱ - جفرانیهای دهوشناسان
۵۰	۲ - ضایع اب
۵۱	۳ - پرورش گیاهان
۵۲	۴ - حیوانات
۵۴	بخش دهم
۵۴	ساختن جمعیت درنده سپریز
۵۶	۱ - تعداد جمعیت
۵۵	۲ - تعداد خانوار
۵۵	۳ - حجم خانوار
۵۷	۴ - نوع ازدواج
۵۹	بخش یازدهم
۵۸	خصوصیات تولید درنده سپریز
۵۸	۱ - کشاورزی و انواع آن
۶۰	۲ - فنون کشاورزی (کاشت و برداشت)

۶۱	۳ - ضایع آب و طرز آبیاری و تقسیم آب
۶۲	۴ - مشکلات کشاورزی ده
۶۴	بخش چهارم
۶۴	دامداری در ده سیریز
۶۴	۱ - انواع محصولات دام
۶۵	۲ - تزیین دام و فرآورده‌های دام
۶۵	۳ - مشکلات دامداری
۶۶	بخش پنجم
۶۶	نمونه اول آبیاری در ده سیریز
۶۶	۱ - خاوار
۶۹	۲ - مذهب
۶۹	۳ - آموزش در ده سیریز
۷۰	بخش ششم
۷۰	۱ - آب و جرم در ده سیریز
۷۰	۱ - اردو و مراسم آن

۷۲	۲ - جشنها و اعیاد
۷۳	۳ - سرکوباری و مراسم آن
۷۵	بخش هشتم
۷۵	سازمانهای اداری
۷۵	۱ - شرکت تعاونی روستایی
۷۶	۲ - انجمن ده
۷۸	فصل نهم
۷۹	۱ - مطالعه کتب و اسطوانات دوده بیدارگاه پسرینز
۸۰	۲ - نتیجه گیری نهایی

منابع و مآخذ

فصلنامه

از آنجائیکه اکثریت جمعیت کشور ما، روستائیان هستند، و از آنجائیکه شناخت جوامع روستایی، می‌تواند کمک موثری در جهت شناسایی جامعه ایرانی باشد، بدین جهت بررسی و مقایسه دو جامعه روستایی برگزیده شد.

دو روستا در دو نقطه مختلف انتخاب شد که از جهات مختلف با یکدیگر تفاوتهایی دارند، یکی روستای "بهارگاه سفلی" در استان گیلان و دیگری روستای سهریز واقع در استان زنجان.

بررسی این دو روستا نکات چندی از اوضاع جغرافیایی، تاریخی

اجتماعی و نحوه روابط موجود در این دو نقطه را روشن می‌سازد.

همچنین لازم به تذکر است که در این بررسی سعی شده است از

اطلاعات و ارقام موجود در مراکز اطراف ایران نیز استفاده و بهره‌ای

گرفته شده در هیچ مورد هیچ حساب نمی‌آید ولی بهر صورت

هسته مرکزی و اصلی تشکیلات اجتماعی این سرزمین و زمینهای صاف تفاوت در

پاره شدن آن همین دهات برانگشته است ناشناخته‌های این سرزمین انقدر

فراوان است که کمتر کسی حوصله میکند به چنین موضوع جنوری بپردازد و وقت
 خود را در بارهٔ يك ده يك ده بی نام و نشان - که در هیچ نقضای نشانی
 از آن نیست و حتی در جزئیاتهای بزرگ و دقیق بپردازد و سه سطر پستان
 اختصار داده نمیشود، صرف کند. گرد آورندهٔ این مختصر نه لایحه شناس
 است و نه در این صفحات با مرد شناسی و قواعد آن - و یا با اقتصاد سرو-
 کاری دارد و نه قصد این دارد که قضاوت در بارهٔ امری بکند که مقدمهٔ
 در این جزوه آمده است. بلکه سعی کرده است با صرف وقت که اندکی از -
 حد شعاری بیشتر است یکی دوده صورت داده را با تمام مشخصات آن ببیند و
 از آنچه دیده است مجموعهٔ مختصری فراهم بیاورد، حاوی تکیه‌های زندگی روزمرهٔ
 مردم آن ده و نشان بدهد که مضمون هر چه خلاصه تر و خفیه تر باشد مجال
 دقت و تحقیق گشاده تر خواهد بود.

شاید گمان برود که آنچه در این مجموعه آمده است بر آنچه در -
 دیگر دهات ایران میگذرد امتیازی دارد و مثلاً بهمین علت جلب نظر کرده است
 البته چنین گمانی بیهوده است. "سپهر" یکی از دهات مورد نظر و مورد پیروی
 در این مختصردهی است مثل هزاران ده دیگر ایران که زمینش را با خیش لخم

میزند و بر سر تقسیم ایش همیشه دعوا پهناست و اگر نویسنده این مظلوم
 انرا برگزیده بملت طلاقی بوده است که بانجا داشته "سپهر" مولد اجداد
 له بوده است و از نظر وابستگی های سیاسی و معنوی بخصوصی کسی
 در این گونه موارد انگیزه رفت و آمدهای از ده شهر و از شهر به شهر میشود
 تاکنون بارها و بارها اتفاق سفری بان ناحیه برای او دست داده است و
 اما در مورد ده "بهارگاه" که اتفاق مسافرتی در تابستان ۱۳۴۴ بان
 نواحی جهت دیدار دوست سیاهی دست داد همراهان داشته که از یاد
 داشتی که در آن اوان از بهارگاه برداشته بودم و بحاضر مضاد بودن
 اقالیم جغرافیائی و سایر خصوصیات اجتماعی این دو مرکز را مورد مطالعه
 قرار دهم - و در آورنده نیز نمیداند که این مجموعه را از چه قولهای
 بداند ؟ آیا سفرنامه است که تحقیق از آداب و رسوم اهالی است ؟ یا بحثی
 درباره نهجی است ؟ چون وقتی این یادداشتها (یادداشتهای مربوط
 به بهارگاه) فراهم شده است هیچ تصدی در کار نبوده است .
 در اینجا لازم میدانم از تمام کسانی که در گرد آوری این جزوه
 کفایت و همراهی نمودند مخصوصاً از جناب آقای دکتر جزینی و جناب آقای

• قنادان که همواره در پیشبرد این دفتر کف و راهنظام نموده سیاستگزاران

روش بررسی

در این بررسی همانطور که قبلاً نیز ذکر شد، نقش از یادداشت‌های

مسافرت به بهجارگاه و قسمت دیگر از امار و ارقام مربوط به سرشماری ۱۳۴۵ که

از طرف مرکز امار ایران منتشر شده است، استفاده شد. همچنین بسیاری

از مطالب این جزوه بر اساس مشاهده مستقیم و عینی گردآوری شده است.

البته لازم به تذکر است که ده سیریزادگاه ابا و اجدادی بوده و برای شناخت

بهتر آن چندین مسافرت به درین خصوصاً ایام تابستان به نواحی نموده و

اطلاعات جمع‌آوری شده حاصل برخورد مستقیم با اهالی و رجوع به نشر سفیدان

محل بوده است.

فصل اول

مقاله مربوط به روستای "بهارگاه"

مختصر یکم

۱- جغرافیای ده و شناسایی ده

بهارگاه قریباًست بسیار مرصع و خری که در حاشیه نگیل انبوه و زیبا قرار دارد. قلعه‌ای رفیع و متین کوههای اشکودات از پشت جنگلهای آن سر به آسمان میساید و عمق و جلال آن منطقه بهشتی را حد چندار میسازد. بهارگاه که به تراس "بهارگاه سفلی" نام برده شود دهی است از

دهستان ماچیان - در ۱۱ کیلومتری ماچیان واقع شده -

که دهستان ماچیان خود نیز یکی از دهستانهای شهرستان رودسر میباشد. رودخانه پربرکت و خروشان بنام "پلورود" از کنار این قریه میگذرد بطوریکه روستای بهارگاه درست در کناره غربی آن واقع شده و صدای زوزه بکراخت و آرامش پذیر این حالهاست که نوازشگرگون مردم این ناحیه است و بهد نیست راجع به وجه اسم این رودخانه نیز توضیح مختصری داده شود.

یکی از اهالی بهارگاه در پاسخ من که از او سؤال کرده بودم بجهت

خاصیت این رودخانه را پلورود نامیده‌اند که تقریباً ده پست موزه* برنجکاری که در مسیر این رودخانه از محل سرچشمه تا حسب آن قرار گرفته‌اند و از این طریق می‌شوند و از این جهت این که سطح می‌بینند سطح مقدار بسیار جزئی بدو را - مردم رفته آن با انشعابات متعددی که از یکدیگر جدا شده صرف مزارع برنج می‌شود و همین علت است که مردم این ناحیه از زمانهای بسیار قدیم نام مناسب تر و احسنی بهتر از پلورود نتوانسته‌اند برای آن بیابند .

منابع آب

همانطور که در بالا ذکر شد بهترین منبع آب این ده همان رودخانه پلورود است که بهترین آب را برای آبیاری مزارع بزرگ بدست می‌دهد و لسی لازم بتذکر است که میزان بارندگی حالیا نه این ناحیه به علت نزدیکی بدرسای مازندران و وجود جنگلهای انبوه اطراف باعث شده است که در فصل بارندگی منابع سرشاری از آب در کوههای نزدیک فراهم شود که اکثراً بصورت چشمه‌سار دیده می‌شود .

که بیشتر منابع آب آب آشامیدنی اهالی را تأمین میکند و علاوه بر آن

تمدادن نیز چاه آب برای استفاده‌های نظیر صارف‌خانه‌گی نیز در بعضی از
 خانها دیده میشود .

۲- پوشش گیاهی

بهارگاه جنگلی است سرسبز و خرم که به علت وجود رطوبت نسبتاً
 مناسب و کانی در بیشتر فصل سال پوسیده از غلظت میباید ولی در نواحی مرتفع
 تر که جنگه به کوهپایه‌ها ختم میشود رانجا هائیکه برای کشاورزی مناسب نیست و
 یا امکانات نسی اجازه کشاورزی را نمیدهد همه جا بوته‌ها و درختان بزرگ نیز -
 فصلی دیده میشوند که ادامه آنها به جنگلهای شمال کشور میرسد . گاهان
 هلوغهای در هر جا که نرسنی پایند مخصوصاً "کیاره" رودخانه اطراف مزارع که کمتر
 مورد بهره برداری واقع میشوند بغیر میروند که بیشتر خواص دامها را تشکیل
 میدهند .

بطور کلی میتوان خصوصیات گیاهان مناطق مدیترانه‌ای را در این ناحیه

جستجو کرد . البته درختان سوزنی برگ نیز در کوههای اطراف دیده میشوند

ولی بیشتر درختان برگریز فصلی این ناحیه انواع هستند که کشاورزان برای